Aigars Kalvāns

Projekta „Zivjērglis” atskaite par 2010. gadu

Šajā atskaitē ir apkopotas projekta aktivitātes un to rezultāti par 2010. gadu. Galvenās projekta aktivitātes saistītas ar zivjērgļa ligzdošanas sekmju monitoringu, sugas aizsardzības nodrošināšanu un izpēti.

Sugas novērojumi un ligzdošanas sekmes

2010. gadā tika turpināta informācijas vākšana par zivjērgļa novērojumiem ligzdošanas sezonā, kā arī veikta jaunu teritoriju meklēšana. Šogad saņemti 140 novērojumi par zivjērgli ligzdošanas sezonā. Kopā tika pārbaudītas 19 jaunas potenciālās vietas (piemērots biotops un/vai novērots zivjērglis ligzdošanas sezonā iepriekšējos gados), no kurām sešās vietās atrastas apdzīvotas ligzdas.

Ligzdošanas sekmes 2010. gadā ir vērtējamas kā labas. Tās ir līdzīgas kā 2007. un 2008. gadā un labākas par pagājušā gadā konstatētajām (1. tabula). Par to, ka ligzdošanas sekmes šogad ir bijušas labas, liecina fakts, ka vienā ligzdā bija pat četri mazuļi (Īdeņas purvā). Visvairāk sekmīgu ligzdu bija ar trim mazuļiem (43,1% gadījumu no kopējā ligzdu skaita (n=51) un 55,9% gadījuma no kopējā mazuļu skaita (n=118)).

1. tabula

Zivjērgļa ligzdošanas rādītāji

Rādītāji	2007	2008	2009	2010
Pārbaudītās teritorijas	77	100	120	112
Aizņemtās teritorijas	62	75	84	85
Aizņemtās teritorijas, %	80,5	75,0	70,0	75,9
Aizņemtās ligzdas ar mazuļiem	43	51	47	52
Aizņemtās ligzdas ar mazuļiem, %	72,9	68,9	62,7	71,2
Sekmīgās ligzdas	41	51	45	51
Izlidojošie mazuļi	82	127	88	115
Izlidojošie mazuļi uz sekmīgu ligzdu	2,28	2,54	2,26	2,25
Izlidojošie mazuļi uz aizņemtu teritoriju	1,52	1,79	1,17	1,55

Aizsardzība un izpēte

Arī šogad tika turpināta mikroliegumu veidošana apdzīvotām zivjērgļu teritorijām. 2010. gadā tika izveidoti četri mikroliegumi zivjērglim ar 28,2 ha lielu kopējo platību. Vēl trīs ir veidošanas procesā.

Šogad ar labdarības portāla „Ziedot.lv” un sabiedrības saziedoto līdzekļu palīdzību tika turpināta arī mākslīgo platformu veidošana kokos, lai nostiprinātu esošās ligzdas vai arī piesaistītu zivjērgļus jaunām vietām. Pirms ligzdošanas sezonas tika uzbūvētas divas mākslīgās ligzdas, bet rudenī un ziemā uzbūvētas vēl 15. Šogad bija apdzīvotas jau 43 mākslīgās ligzdas, kas ir par astoņām vairāk nekā pagājušajā gadā. Pie tam divas mākslīgās ligzdas bija aizņemtas jau pirmajā ligzdošanas sezonā pēc to uzbūvēšanas. 2010. gadā 51% no visām apdzīvotām ligzdām bija uz mākslīgā pamata.

Sadarbībā ar ihtiologu Jāni Pērli šogad tika turpināti pētījumi par Latvijas zivjērgļu barības bāzes sastāvu. Gan 2009. gadā, gan šogad tika fotografētas un uzmērītas ligzdās atrastās zivis, kā arī ligzdās ievāktas barības atliekas (pārsvarā zvīņas un žaunu vāki). Pa abiem gadiem nofotografētas desmit zivis un ievākti barības atliekas no 77 ligzdām (2009. gadā – 32 ligzdām, 2010. gadā – 45). Līdztekus šogad pie vienas no ligzdām no 9. aprīļa līdz 27. augustam tika pielikta

arī *Moultrie I-40* digitālā kamera. Kopā tika iegūti 143 attēli, kuros redzamas atnestās zivis (1. attēls). Arī nākamajā gadā turpināsim ievākt informāciju par zivjērgļa barību un veiksim ievāktās informācijas apkopošanu un analīzi.

1. attēls. Ar digitālo kameru iegūtā fotogrāfija.

2010. gadā apgredzenoti 111 mazuļi un viens vecais putns. Šogad saņemta informācija par pieciem krāsaino gredzenu nolasījumiem – četri putni bija gredzenoti kā mazuļi ligzdā (2. tabula) un viens pieaugušais putns (kontrolēts pie tās pašas ligzdas, kur bija gredzenots iepriekšējā gadā). Par interesantāko uzskatāms atradums Kotdivuārā, kas ir jau ceturtais Latvijas zivjērgļu atradums Āfrikā un arī vistālākais – vairāk kā 6000 km (2. attēls). Šogad saņemta informācija par novērotiem pieciem zivjērgļiem ar parastajiem gredzeniem (pa diviem Kurzemē un Vidzemē, viens Latgalē), pie tam divi bija novēroti kā ligzdotāji pie ligzdām. Diemžēl nevienā no gadījumiem neizdevās noskaidrot putnu izcelsmi.

2. tabula

Apkopojums par krāsaino gredzenu nolasījumiem

	Gredzena Nr.	Datums	Vieta	Koordinātes
Gredzenošanas dati	C 04	29.06.2009.	Alūksnes nov., Blakteskalns	
Atrašanas dati		04.03.2010.	Assinie, Kotdivuāra	05.11 N; 03.18 W
Atrasts pēc 8 mēnešiem un 4 dienām, attālums 6388 km.				
Gredzenošanas dati	C 79	26.06.2010.	Limbažu nov., Oliņi	
Atrašanas dati		24.09.2010.	Supraśl, Podlaskie, Polija	53.11 N; 23.18 E
Atrasts pēc 2 mēnešiem un 28 dienām, attālums 491 km.				
Gredzenošanas dati	A 74	05.07.2007.	Valkas nov., Vijciems	
Atrašanas dati		16.05.2009.	Prignitz, Brandenburg, Vācija	53.01 N; 11.39 E
Atrasts pēc 1 gada, 10 mēnešiem un 11 dienām, attālums 1045 km.				
Gredzenošanas dati	A 31	08.07.2007.	Rēzeknes nov., Gaigalava	
Atrašanas dati		22.05.2010.	Pape, Rucavas nov., Latvija	56.09 N; 21.03 E
Atrasts pēc 2 gadiem, 10 mēnešiem un 14 dienām, attālums 374 km.				

2. attēls. Latvijā gredzenots zivjērglis Kotdivuārā (P.Boirau foto).

Pateicības

Projekta īstenotāji vislielāko pateicību izsaka labdarības portālam „Ziedot.lv" un visiem ziedotājiem par finansiālu atbalstu. Pateicību izsakām arī visiem, kas šogad kopā ar autoru piedalījās ligzdu pārbaudēs un mākslīgo ligzdu būvēšanā – Andrim Avotiņam, Arkādijam Kostjukam, Edgaram Laucim, Edgaram Lediņam, Gaidim Grandānam, Gunāram Dolmanim, Helmutam Hofmanim, Ilzei Kalvānei, Jānim Namniekam, Jānim Pērlem, Kārlim Samam, Mārtiņam Briedim, Mārtiņam Ķelpim, Tomam Koham un Valteram Prankam. Protams, izsaku pateicību arī visiem, kas piedalījās teritoriju pārbaudēs, jo īpaši Aigaram Pērkonam, Ainai Evertei, Ainim Platajam, Aivaram Petriņam, Aldim Freibergam, Aleksandram Lubānam, Andrim Kleperam, Andrim Somam, Dainim Jansonam, Dainim Trušelim, Dāvim Drazdovskim, Druvim Melderim, Elvijam Kantānam, Ērikam Dreibantam, Edgaram Strodam, Edmundam Račinskim, Elīzei Spridzānei, Gundegai Jurānei, Ilonai Mednei, Jānim Greivulim, Jānim Jansonam, Jānim Ķuzem, Jānim Priedniekam, Jānim Reihmanim, Jānim Zommeram, Jurim Kazubiernim, Kārlim Mačam, Kristīnei Blokai, Marekam Kilupam, Mārcim Tīrumam, Mārtiņam Stankūnam, Uģim Bergmanim, Vilim Ziņģim un Zigrīdai Jansonei. Jāsaka arī paldies visiem, kuri atsūtīja savus novērojumus.

Aicinu ziņot arī turpmāk par novērotiem zivjērgļiem un to ligzdām.
Novērojumus, lūdzu, sūtiet uz adresi: **Projektam „Zivjērglis", Latvijas Dabas fonds, Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV-1011** vai uz e-pasta adresi: **zivjerglis@ldf.lv.**